

ad Spørgsmaal 7 a. Har Kvinderne i de Stillinger, i hvilke de findes ansatte, og i hvilke de har faaet lige Uddannelse med Mænd, vist sig lige saa anvendelige som Mænd eller bedre eller mindre anvendelige?

Spørgsmaalet bedes besvaret særskilt for hver enkelt Art af Stilling.

Ministeriet for offentlige Arbejder.

Statsbanerne: I de Stillinger, hvor Kvinderne har faaet lige Uddannelse med Mænd, har de i det store og hele vist sig vel anvendelige. Dog maa det paa Grundlag af Erfaringer, indvundne særlig ved Statsbanernes Regnskabsafdeling, som beskæftiger et forholdsvis betydeligt Antal kvindelige Kontorhjælpere, Medhjælpere og Assistenten, formenes, at Kvinder i Almindelighed staar noget tilbage for Mænd, dels fordi deres fysiske Arbejdskraft synes mindre, dels fordi de oftere forsømmer, i hvilken Henseende henvises til vedlagte i sin Tid udarbejdede Oversigt over Sygedage for bemeldte Afdelings mandlige og kvindelige Kontorpersonale i Aarene 1914—1916 (se Side 437).

Postvæsenet: Til Besvarelse af dette Spørgsmaal er indhentet Udtalelse fra de under Spørgsmaal 2 a omtalte Kontorer, hvilke Erklæringer vedlægges tilligemed et Uddrag som følger:

Generaldirektoratets Kontorer: Efter hvad der nu foreligger, maa de kvindelige Postekspedienter siges at have vist sig lige saa anvendelige som de mandlige.

Det samme gælder de kvindelige Skrivere og Postkontorister.

Af tidligere foreliggende Udtalelser fremgaar det imidlertid, at det kvindelige Personale som Regel har besiddet mindre Dygtighed, mindre Arbejdsevne og ringere Helbred end det mandlige.

Kjøbenhavns Banegaardspostkontor: Til stillesiddende nemt Arbejde, saasom Journalføring, Regnskaber, en rolig Indleveringstjeneste og Brevsortering, er Kvinder baade hurtige og samvittighedsfulde; derimod bliver de let nervøse og forvirrede under mere kombineret Arbejde, saasom en travl Indlevering, Dekartering af en stor ankommen Post og lignende mangeartede Forretninger.

Alt nyt falder dem vanskeligt, og de har ikke samme Respekt for Overholdelsen af de gældende Bestemmelser som deres mandlige Kolleger, selv om de i Reglen er lige saa vel instruerede.

De savner ogsaa disses Overblik over Arbejdet, men er hurtigere til de ligefremme Enkeltheder.

De maa derfor betegnes som mindre anvendelige end Mændene, hvilket ogsaa faar sin Bekræftelse ved, at man her, naar en Kvinde bliver forsat hertil, først maa overveje, hvor man nu bedst og uden Skade for Tjenesten kan anbringe hende; dette finder ikke Sted overfor de unge Mænd.

Man har ej heller Indtrykket af, at Kvinderne er saa fremadstræbende i deres Fag som Mændene; udenfor Tjenesten føler de sig næppe som tilhørende Postetaten.

Oversigt over Sygedage for Kontorpersonalet i Statsbanernes Regnskabsafdelings Kontorer i 1914—16.

Kontor	1914						1915						1916														
	Antal ansatte		Antal Sygedage		Antal Syge-dage pr. ansat		Antal ansatte		Antal Sygedage		Antal Syge-dage pr. ansat		Antal ansatte		Antal Sygedage		Antal Syge-dage pr. ansat										
	mdl.	kvd.	tils.	mdl.	kvd.	tils.	mdl.	kvd.	tils.	mdl.	kvd.	tils.	mdl.	kvd.	tils.	mdl.	kvd.	tils.									
1. Tarifikontor	14	3	17	27	23	50	1,9	7,7	3,0	13	3	16	136	28	164	10,5	9,3	10,3	13	3	16	100	192	292	7,7	64,0	18,3
2. —	7	»	7	17	—	17	2,4	—	2,4	7	»	7	40	—	40	5,7	—	5,7	7	»	7	27	—	27	3,9	—	3,9
Statistisk Kontor	24	10	34	349	303	652	14,5	30,0	19,2	25	9	34	291	320	611	11,6	35,6	18,0	26	11	37	484	196	680	18,6	17,8	18,4
Bogholderkontoret	25	2	27	378	25	403	15,1	12,5	14,9	24	2	26	332	297	629	13,8	18,5	24,2	25	1	26	329	109	438	13,2	109,0	16,9
Revisionen	105	95	200	870	2012	2882	8,3	21,2	14,4	105	103	208	1178	2856	4034	11,2	27,7	19,4	105	107	212	1464	3219	4683	13,9	30,1	22,1
Kassekont. Kbhvn.	8	»	8	35	—	35	4,4	—	4,4	8	»	8	29	—	29	3,6	—	3,6	8	»	8	33	—	33	4,1	—	4,1
— Aarhus.	7	1	8	7	»	7	1,0	»	0,9	6	1	7	7	46	53	1,2	46,0	7,6	6	2	8	6	1	7	1,0	0,5	0,9
Samtlige Kontorer	190	111	301	1683	2363	4046	8,9	21,3	13,4	188	118	306	2013	3547	5560	10,7	30,1	18,2	190	124	314	2443	3717	6160	12,9	30,0	19,6

Alt i alt mener Kontoret at kunne udtale, at Kvinderne

- 1) som Postkontorister er meget anvendelige,
- 2) som Medhjælpere nogenlunde anvendelige,
- 3) som Ekspedienter mindre anvendelige.

De arbejder i det hele bedst under Kontrol.

Det tilføjes dog, at Kontoret som Følge af dets enerverende Arbejde og megen Nattjeneste kun har et forholdsvis ringe Antal Kvinder til Tjeneste.

Kjøbenhavns Penge- og Pækkepostkontor: Til det kontor-mæssige og reproducerende Arbejde er den kvindelige Arbejdskraft, bortset fra individuelle Tilfælde, gennemsnitlig af lige Kvalitet med den mandlige, og ved enkelte rutinemæssige Arbejder, der kræver særlig Omhu i Behandlingen, vil den kvindelige Arbejdskraft ofte være at foretrække, hvilket mulig har sin Grund i, at Kvindens Pligtfølelse synes at være stærkere udviklet end Mandens i dennes yngre Alder.

Derimod skønnes de mandlige Ekspedienters Arbejdskraft at være større end de kvindelige Funktionærers, og Kontoret mener at have gjort den Erfaring, at de kvindelige Ekspedienter i Almindelighed savner Evne til at lede Arbejdet og som Regel heller ikke er i Besiddelse af intellektuelle Evner i det Omfang, som udkræves ved Behandlingen af de foreliggende Sager, der gaar ud over den almindelige daglige Ekspedition.

Sluttelig skal det bemærkes, at Ægteskabet, ganske bortset fra den ved Svangskab forårsagede fysiologiske Forstyrrelse, i nogen Grad bidrager til at formindske Kvindens Kvalifikationer til Arbejde udenfor Hjemmet.

Hvad Kontoriststillingen angaar, har Kontoret kun undtagelsesvis her anvendt mandligt Personale, og individuelle Forhold har her udelukket enhver Sammenligning mellem Kønnene.

Kjøbenhavns Avispostkontor: I nærværende Kontor, hvor den langt overvejende Del af de forekommende Arbejder er Regnskaber, har man fundet den kvindelige og mandlige Udførelse af Tjenesten at staa paa samme Højde.

Man skal dog tilføje, at de fungerende kvindelige Ekspedienter paa Grund af deres ringe Anciennet ikke har været anvendt til noget egentlig ledende Arbejde.

Avispostkontoret har som Regel kun i kortvarige Perioder været tildelt kvindelig Assistance af Elever og Medhjælpere; dette har navnlig fundet Sted under Sygdoms- og Ferieforhold og har egentlig ikke givet Lejlighed til at anstille nogen Sammenligning med mandlige Ligestillede.

Købmagergades Postkontor: Kvinderne har gennemgaaende vist sig lige saa anvendelige som Mænd baade i Stillinger som Postmedhjælpere og Postekspedienter.

Christianshavns Postkontor: De her ansatte kvindelige Postmedhjælpere har vist sig lige saa duelige som Mænd og i det væsentlige lige saa udholdende, i hvilken Forbindelse det tilføjes, at man ved Jule- og Nytaarstid saavidt muligt ikke har anvendt dem til Nattjeneste, idet Kontoret har gjort den Erfaring, at deres Kræfter ikke slaar til baade til Dag- og Nattjeneste ud i et eller med kun faa Timers Hvile.

Fredriksberg Postkontor: Kvinderne har her paa Kontoret vist sig lige saa anvendelige som deres mandlige Kolleger.

Lygtevejskvarterets Postkontor: Ja; bortset fra Kvindens gennemgaaende hyppigere Sygdom har hun her ved Kontoret været lige saa anvendelig som Manden, i enkelte Tilfælde endog præsteret bedre Arbejde end Manden.

Nørrebro Postkontor: Gennemgaaende har de kvindelige Postfunktionærer vist sig lige saa anvendelige som de mandlige, men der kan selvfølgelig være enkelte Undtagelser, idet ikke alle Kvinder er i Besiddelse af de fysiske Kræfter og den Udholdenhed som Mænd.

Sundbyernes Postkontor: Kontoret har ikke bemærket nogen Forskel.

Strandvejskvarterets Postkontor: Nej! I alle Grene af Tjenesten — som Regel — næppe saa anvendelige som Mænd.

Valby Postkontor: Som almindelig Regel er Kvinderne mere nervøse og mere irritable ved Indleveringstjenesten end ved andre Tjenester og end Mænd.

Vesterbro Postkontor: De herværende tjenstgørende Kvinder udfører paa alle Omraader deres Gerning paa fuldtud tilfredsstillende Maade, og Spørgs-

maalet maa derfor besvares derhen, at de baade som Ekspedienter og Medhjælperere maa siges at være lige saa anvendelige som Mænd.

Østerbro Postkontor: Man har det Indtryk, at Kvinderne er mindre udholdende end Mændene, hvad der formentlig har sin naturlige Forklaring deri, at de har færre fysiske Kræfter, og man finder, at de i en Situation, der ligger noget udenfor det sædvanlige, ikke klarer sig saa godt som deres mandlige Kolleger.

De er derfor næppe saa vel egnede til Indleveringstjeneste som Mændene, idet de noget lettere end disse bliver nervøse og usikre i deres Optræden, men alt i alt maa det dog siges, at man ikke her har bemærket, at der i nogen væsentlig Grad er Forskel med Hensyn til de mandlige og kvindelige Tjenestemænds Anvendelighed til de forskellige Arbejder ved Kontoret.

Brønshøj Postkontor: Kun en kvindelig Medhjælper (nu Ekspedient) har ved dette Kontor gjort bedre Fyldest end hendes mandlige Kolleger.

De enkelte kvindelige Ekspedienter, der har gjort Afløsningstjeneste her ved Kontoret, maa nærmest betegnes som lige saa anvendelige som Mænd.

Charlottenlund Postkontor: Da de fleste Kvinder kun er i Besiddelse af begrænset Intelligens, hvilket navnlig viser sig, naar de staar overfor en uventet Situation, hvor de som Regel straks faar »bak Sejl«, kan man kun betegne denne Erstatning for Mandsarbejde som en Føringelse af Arbejdskraften, hvorfor Spørgsmaalet maa besvares med: mindre anvendelige.

Gentofte Postkontor: I Postekspedient- og Postmedhjælperstillingen har Kvinderne været lige saa anvendelige som Mænd.

Diagør Postkontor: Kontorets Erfaring viser, at gifte Kvinder er mindre anvendelige (egnede) i Posttjenesten end Mænd.

Hellerup Postkontor: Kontoret har gjort den Erfaring, at man gennemgaaende maa siges at være bedre tjent med at anvende Mænd end Kvinder til Posttjeneste. Til jævnt, regelmæssigt Arbejde som Journalføring, Notering af Avisanmeldelser o. lign. er Kvinder gennemgaaende særdeles brugbare, men i Henseende til Initiativ kommer de som Regel ikke op paa Siden af Mændene, og de synes derhos ikke at være saa sikre som deres mandlige Kolleger i Tilfælde, hvor de staar overfor selvstændigt Ansvar. Den samme Kvinde, der, naar hun arbejder sammen med andre, er Paalideligheden selv saavel i Henseende til selve Arbejdets Udførelse som til hendes positive tekniske Viden, kan, naar hun føler sig isoleret, blive vaklende overfor Ansvaret og som Følge heraf usikker i sine Dispositioner, og i Tilfælde, hvor der skal handles efter Konduite, vil hun ofte langt mere end Manden være paavirket af Ængstelse for at gribe forkert. En Kvinde, der, naar hun ikke selv skal tage Ansvaret, ikke et Øjeblik vil være i Tvivl om, hvad der i en given, uforudset Situation bør foretages, vil, hvis hun staar alene, være tilbøjelig til at blive ængstelig og nervøs og mere handle efter en tilfældig Indskydelse end efter rolig Overvejelse paa Grundlag af den Viden og Erfaring, hun i Virkeligheden sidder inde med. Selvfølgelig er denne Karakteristik af Kvinderne i det postale Arbejdes Tjeneste ikke uden Undtagelser, men efter de Erfaringer, Kontoret har gjort, vil Forholdet vistnok i de fleste Tilfælde stille sig som anført. Hertil kommer saa, at Kvindernes rent fysiske Evner ikke staar paa Højde med Mændenes; i Tilfælde, hvor der kræves en særlig Kraftanspændelse, vil Ydeevnen hos Manden som Regel være væsentlig større end hos Kvinden. Endelig kan der i denne Forbindelse heller ikke ses bort fra, at de unge Kvinders saavel fysiske som aandelige Habitus ofte kan være periodisk afficeret paa en saadan Maade, at det paavirker deres Arbejdsevne, og saaledes, at man i hvert Fald nødvendig vil stille ekstraordinære Krav til deres tjenstlige Præstationer.

Kontoret maa af det anførte drage den Konklusion, at der vel ved Postvæsenet som andet Steds vil være Dele af Arbejdet, til hvilket Kvinderne maa siges at være overmaade vel egnede, men til den egentlige Posttjeneste vil det utvivlsomt i det lange Løb vise sig mest formaalstjenligt fortrinnsvis at anvende mandlig Arbejdskraft.

Vanløse Postkontor: De er lige saa anvendelige som Mænd.

Indleveringspostkontor 1: Kvindelige Tjenestemænd her ved Kontoret har vist sig anvendelige til den herværende Tjeneste; kun mangler de, efter min Mening, noget i Retning af Energi og Initiativ, særlig for de giftes vedkommende.

Indleveringspostkontor 2: Efter Kontorets Skøn er Kvinder knapt saa anvendelige som Mænd; der synes at mangle dem nogen Ansvarsfølelse.

Indleveringspostkontor 3: De paagældende Kvinder har i Almindelighed vist sig lige saa anvendelige som Mænd, idet de dog gennemgaaende maa siges at have været noget mindre selvstændige, hvorfor Kontoret maa anse det for heldigst ikke at have kvindelig Arbejdskraft i meget stor Udstrækning.

Indleveringspostkontor 4: Nogle Kvinder har tidligere været ansatte her, dels ved Indlevering og dels ved afgaaende Post og Telegrafering. Siden da er Arbejdsmængden ved Kontoret steget betydeligt, men den Gang viste de fleste sig lige saa anvendelige som Mænd. For Øjeblikket og i en Aarrække har der ikke været ansat Kvinder i nogen Stilling ved det herværende Indleveringspostkontor.

Indleveringspostkontor 5: Ja, lige saa anvendelige; dette gælder ikke blot Indleveringstjenesten, men ogsaa Ekspeditionen af Brev- og Pakkepost.

Indleveringspostkontor 6: Kvinderne er lige saa anvendelige som Mændene i de forskellige Stillinger.

Indleveringspostkontor 7: De kvindelige Postmedhjælpere og Elever har vist sig lige saa anvendelige som de mandlige ved de her ved Kontoret forefaldende Arbejder: Indlevering, Bogføring, afgaaende Brevpost og Pakkepost samt Regnskabsvæsen.

Indleveringspostkontor 8: De har vist sig nok saa egnede i Sammenligning med de mandlige Tjenestemænd.

Indleveringspostkontor 9: De kvindelige Postekspedienter og Postmedhjælpere har vist sig lige saa anvendelige som deres mandlige Kolleger til det Arbejde, der efter Forretningernes Art udføres her ved Kontoret; dog mener man at have gjort den Erfaring, at Kvinderne hurtigere trættes, har mindre Udholdenhed og lettere bliver nervøse i travle Tider, naar Arbejdet foregaaer i forceret Tempo, og denne Mangel paa fysisk Udholdenhed giver Anledning til flere Sygemeldinger for Kvindernes end for Mændenes Vedkommende.

Til Stillingen som Postkontorist er Kvinden meget anvendelig.

Indleveringspostkontor 10: Som Postkontorister har Kvinder vist sig lige saa anvendelige som Mænd, ligeledes som Postmedhjælpere.

Som Postekspedienter har man gjort den Erfaring, at Kvinder i denne Stilling, der under visse Forhold kan kræve en hurtig Handeln under eget Ansvar, har vist sig mindre anvendelige end Mænd, navnlig i et Arbejde, der kræver Ledelsen af undergivne.

Indleveringspostkontor 11: Kvinderne har baade som Postekspedienter og Postmedhjælpere hævdet deres Stilling paa Højde med Mændene.

Det tilføjes, at Kontoret kun har sin Erfaring fra unge eller i hvert Fald endnu yngre Kvinder, men man befrygter, at Forholdet vil stille sig anderledes, naar disse Kvinder engang bliver ældre.

Postkontoret i Aalborg: De kvindelige Postekspedienter og Postmedhjælpere har vist sig lige saa anvendelige som Mænd med lige Uddannelse.

Postkontoret i Aarhus: Kontoret har den Opfattelse, at kvindelige Tjenestemænd bedst egner sig til rent manuelle, ensartede og stadig tilbagevendende Arbejder. De viser som Regel Ængstelse for og Ulyst til at overgaa til anden Tjeneste. Kontoret har kun haft ganske unge kvindelige Tjenestemænd til Tjeneste, men det vil ganske sikkert vise sig, at Kvinder kun undtagelsesvis egner sig til at indtage ledende eller mere selvstændige Stillinger overfor et stort Personale.

Det bemærkes dog, at kvindelige Kontorister med god Skoleuddannelse og Opdragelse, paa det begrænsede Arbejdsfelt hvor de anvendes, udfører et fortrinligt Arbejde, mindst lige saa godt som af postalt uddannede mandlige og kvindelige Tjenestemænd.

Postkontoret i Bogen: Under rolige Forhold ja, men under Travlhed og stillet overfor vanskelige Forhold har Kvinderne ikke samme Udholdenhed og Selvbeherskelse som Mænd, og deres Nervøsitet kan da let give sig Udslag i mindre tjenstvillig og forekommende Optræden overfor Publikum.

Postkontoret i Bramminge: Kvinder, ansatte ved Bramminge Postkontor, har vist sig lige saa anvendelige som Mænd med samme Uddannelse.

Postkontoret i Brønderslev: Ja, anses for lige saa anvendelige som Mænd med lige Uddannelse. Det tilføjes, at Kontoret af kvindelige Arbejdere kun har haft de her for Tiden til Indøvelse gaaende to Elever, som altsaa er unge i Tjenesten, men efter Erfaringen med dem, har Kontoret ikke Grund til at tro andet,

end at de ogsaa senere vil kunne staa Maal med Mænd med Hensyn til Arbejdets Udførelse.

Postkontoret i Esbjerg: Kvinderne har gennemgaaende været lige saa anvendelige som Mændene, men i ingen Henseende bedre.

Postkontoret i Faaborg: Kontoret mener, at Kvinder lettere end Mænd bliver overanstrengt ved forceret Arbejde.

Med Hensyn til Kvinders Anvendelighed spiller det individuelle en Rolle.

Postkontoret i Fredericia: Kvinderne har, muligvis med nogen mindre Udholdenhed, vist sig ligesaa anvendelige som Mænd. Kvinderne her udfører udelukkende Medhjælpertjeneste.

Postkontoret i Frederikshavn: Gennemgaaende maa det siges, at Kvinder er mindre anvendelige i alle Stillinger indenfor Postvæsenet end Mænd; der er Arbejder, f. Eks. Nattjeneste og flere Timers Tilsyn ved Omlæsning, som Kvinder af Helbredshensyn daarligt kan taale at udføre.

Postkontoret i Frederikssund: Den her ansatte kvindelige Medhjælper har vist sig lige saa anvendelig som Mænd.

Postkontoret i Grenaa: De til Kontorpersonalet henhørende kvindelige Tjenestemænd anses for lige saa anvendelige i de Stillinger, hvori de er ansatte, som Mænd med samme Uddannelse.

Postkontoret i Haslev: Lige saa anvendelige; Kontoret kan kun udtale sin Tilfredshed med deres Optræden og med det af dem udførte postale Arbejde. Kontoret har for Tiden, ligesom det hidtil kun har haft, kvindelige Postmedhjælpere, der i Tjenesten gaar paa Tur med de her ansatte mandlige Postekspedienter.

Postkontoret i Helsingør: Kvinderne har her ved Kontoret i de Stillinger (Medhjælpere), de har været ansatte, vist sig lige saa anvendelige som Mænd. Kontoret har imidlertid dannet sig det Skøn om Kvindernes Tjeneste, at det rolige indre Arbejde ved Kontoret udføres aldeles fortrinligt af en Kvinde, men at en forceret Indleveringstjeneste eller en Tjeneste, hvor hurtig Beslutning skal tages — som ved Perrontjeneste under Togstandsning eller lignende — i al Almindelighed ikke vil kunne forventes udført saa godt af en kvindelig som af en mandlig Tjenestemand. Her har imidlertid ikke været ansat nogen kvindelig Ekspedient, saa Kontoret savner Erfaring for deres Arbejde ved forceret Indleverings- og Karteringstjeneste.

Postkontoret i Herning: De her tjenstgørende kvindelige Postmedhjælpere har vist sig i enhver Henseende lige saa brugbare som Mænd.

Postkontoret i Hillerød: Af Erfaringer her har Kvinderne vist sig lige saa anvendelige i Posttjenesten som Mændene. For Uddannelsens Skyld, og under tilfældige Tjenestefløjninger, har saa vel kvindelige som mandlige Elever og Medhjælpere deltaget i alle Grene af Posttjenesten, indbefattet Indleveringstjeneste, og det bør anføres, at de kvindelige Elever og Medhjælpere altid er optraadte hensynsfuldt med Takt og Høflighed overfor Publikum. Skulde der udtales noget om en Forskel mellem Kvindernes og Mændenes Arbejde, maatte det være, at Kvinderne ikke er saa udholdende i Arbejdet som Mændene.

Postkontoret i Hjørring: Jeg kan egentlig ikke udtale, at jeg har haft Grund til Beklagelser. Ikke destomindre bør efter min Mening 3 Betingelser være til Stede for Kvindens Indtræden og Forbliven i Postvæsenet.

1) At disse ikke kommer til at indtage en ledende Stilling, som f. Eks. Kontorbestyrer — hvilken forøvrigt ogsaa maa forudsætte ugift Stand — da jeg har den Overbevisning, at Kvinden som Regel mangler administrative Evner; ligesom det forekommer mig — om jeg saa maa sige — noget bagvendt, at Manden er Kvinden underordnet; allerede det, at det utvivlsomt vil skorte paa den fornødne Respekt, er uheldigt.

2) At Kvinden bør have en mindre Lønning, idet jeg gaar ud fra — hvad bl. a. hyppigere Sygemeldinger synes at pege hen paa — at hendes Arbejdsevne utvivlsomt vil briste betydeligt tidligere end Mandens. Naar saaledes 70 Aar er fastsat som Aldersgrænse for sidstnævnte, vil Kvinden næppe række udover 60 Aars Alderen, og hvorfor skal saa Staten, for at have Kvinderne i sin Tjeneste, give disse samme Pension som Manden — i en betydelig længere Aarrække? Desuden har Manden i de langt overvejende Tilfælde Forsørgelsespligten — og dertil kræver nu engang hans Leve-maade betydelig flere Fornødenheder. Hvorvidt dette sidste kan anses for berettiget, skal jeg ikke komme nærmere ind paa, men det er i ethvert Tilfælde — indtil videre — et Faktum.

3) At Kvinden i Tilfælde af Ægteskab — i alt Fald med Børn — ubetinget bør give Afkald paa sin offentlige Stilling; thi det vilde dog være i høj Grad unaturligt, om Interessen og Pligtfølelsen da i første Række fremdeles blev helliget Postvæsenet, og at dette bliver Nr. 2, kan Staten ikke være tjent med.

Det vilde være formaalistjensligt, at Kvinden kun blev tjenestegørende paa Kontorer, hvor de var fritagne for forceret Arbejde og Nattjeneste, og for at imødekomme Formlen: »lige Arbejde kræver lige Løn«, kunde Tjenesten maaske dertil indskrænkes til et kortere Tidsrum, saaledes som f. Eks. 7 Timer daglig.

Postkontoret i Hobro: De Kvinder, der har gjort Tjeneste ved Hobro Postkontor, har vist sig lige saa anvendelige som deres mandlige Kolleger. Kun under ekstraordinære Forhold, f. Eks. ved Juletiden, hvor der stilles ret betydelige Krav til de fysiske Kræfter, er den kvindelige Tjenestemand mindre udholdende end sin mandlige Kollega.

Postkontoret i Holbæk: Som Postekspedienter, Postmedhjælpere og Postelever mindre anvendelige end Mænd. Som Postkontorister mere anvendelige end Mænd.

Postkontoret i Holstebro: De har vist sig lige saa anvendelige som Mænd i alle Grene af Arbejdet.

Postkontoret i Horsens: De har ikke haft Kræfter til i Længden at udholde den herværende Tjeneste men har maattet søge hen til mindre Kontorer, hvor Tjenesten ikke er saa anstrengende, og hvor de formentlig gør god Fyldest. Det er ligeledes Kontorets Opfattelse, at de viger tilbage for Ansvar og nødigt træffer en Afgørelse paa egen Haand.

Et enkelt kvindeligt Landpostbud paa en mindre Rute udfører sin Tjeneste fuldt tilfredsstillende.

Postkontoret i Hørsholm: Den her ansatte kvindelige Medhjælper har vist sig fuldkommen lige saa anvendelig som en mandlig Tjenestemand.

Postkontoret i Kallundborg: Paa faa Undtagelser nær kan det i al Almindelighed siges, at Kvinderne ikke synes at være slet saa godt anvendelige som Mænd, idet det gerne skorter Kvinderne noget paa Nøjagtighed og Interesse for Gerningen.

Postkontoret i Kjøge: Den her ansatte kvindelige Ekspedient er fuldkommen saa arbejdsdygtig som de mandlige. Af tidligere her ansatte kvindelig Medhjælper har Halvparten vist sig at være i Besiddelse af den fornødne Arbejdsdygtighed, hvorimod den anden Halvparts Arbejde har været forbunden med Flygtighed og mindre Interesse.

Postkontoret i Korsør: Efter Kontorets Erfaring er Kvinderne fuldtud lige saa dygtige som Mændene med Hensyn til skriftlige Arbejder, Kartering, Journalisering, Avisvæsen, Statistik etc. — Ved Arbejder, der fordrer mere fysisk Kraft, f. Eks. Brevsortering i længere Tid, Ekspedition af Publikum, synes Kvinderne derimod at være saavel mindre hurtige som mindre udholdende end Mændene.

Postkontoret i Lemvig: Ja.

Postkontoret i Lyngby: De unge Kvinder, der har været ansatte her ved Kontoret i Stillingerne som Elever eller Medhjælpere, har vist sig lige saa anvendelige som Mænd i de paagældende Stillinger.

Postkontoret i Næskov: De Kvinder, som jeg i Kontortjenesten har arbejdet sammen med, har været ansatte i Medhjælperstillingen, hvilken Stilling i det mindste tidligere som Regel holdt dem borte fra større Pengeansvar, men ved forefaldne Lejligheder, hvor de remplacerede i Ekspedienttjenesten, har de, saasomt en kortvarig Mistillid til egne Kræfter var overstaaet, vist lige saa stor Letthed til at finde sig til Rette i en Tjenestegren, der ikke var deres daglige tilvante, som deres mandlige Kolleger.

I det rent manuelle Arbejde og i Udholdenhed har Kvinderne dog vist sig den mandlige Arbejdskraft underlegen, saaledes særlig i Posternes Ekspedition. Det Punkt, hvori de efter min Erfaring staar længst tilbage for Mændene i Anvendelighed som Posttjenestemand, er deres egen minutøse Ængstelse for, at de ikke skal formaa at udføre Arbejdet lige saa godt som deres mandlige Kolleger, hvilken efter min Formening noget overdrevne Mangel paa Tillid til egne Evner formentlig er en af Aarsagerne til, at de tillige er Mændene underlegne ikke i selve Arbejdets Udførelse, men til paa egen Haand at tilrettelægge Arbejdet.

Til Indleveringstjeneste og til Udførelse af Regnskabsvæsenet er Kvinder paa et Postkontor lige saa anvendelige som Mænd, i Posternes Ekspedition, hvor der til Tider fordres Konduite og forceret Arbejdstempo, dem derimod underlegne, og jeg maa derfor udtale som min Erfaring, at Kvinder endnu ikke har vist sig lige saa anvendelige i Posttjenesten som Mænd. I Udførelse af Landpostbudtjenesten har Kvinder gjort samme Fyldest som Mænd.

Postkontoret i Nyborg: At dømme efter Erfaringer, der er gjort her og ved andre Kontorer, har Kvinderne, gifte som ugifte, og saavel Elever, Medhjælpere og Ekspedienter, vist sig at være lige saa anvendelige som Mænd.

Postkontoret i Nykøbing F.: Efter den her ved Kontoret bragte Erfaring har Kvinderne i de nævnte Stillinger vist sig lige saa anvendelige som Mænd. I hvert Fald absolut ikke ringere. Overfor Kvindernes Anvendelighed som Ekspedienter med fuldt Ansvar og tilsvarende Arbejde som Mænd kan jeg ikke udtale mig.

Postkontoret i Nykøbing J.: Lige saa anvendelige.

Postkontoret i Nykøbing Sj.: De Kvinder, der har været ansat her ved Kontoret, maa siges gennemgaaende at have kunnet staa Maal med deres mandlige Kolleger baade som Elever, Medhjælpere og Ekspedienter.

Det bør maaske bemærkes, at der altid har været ansat ungt Personale ved Kontoret.

Postkontoret i Næstved: Naar lige undtages den rent fysiske Kraft, hvoraf til Tider Udholdenhed i en lang og streng Tjeneste jo ofte er afhængig, er Kvinderne lige saa anvendelige som Mændene. Iøvrigt er dette jo rent individuelt, idet der blandt Kvinder som blandt Mændene er stor Forskel paa den enkeltes Arbejdsevne og Arbejdsydelse.

Postkontoret i Nørre Alslev: Kvindernes Arbejde paa Kontoret er som Regel præget af Omhyggelighed og Grundighed, og i dette Punkt staaer de ikke tilbage for mandlige Posttjenestemænd. Ved stærkt forceret Arbejde formener man dog, at de er Mændene underlegne, og at de ikke under saadanne Forhold er i Stand til at udføre det samme Arbejde som Mændene i samme Tid. Man formener ogsaa, at Kvinderne som Regel har nogen Vanskelighed med at klare ekstraordinære Situationer, og at de synes at mangle den Selvstændighed og Myndighed, som i saadanne Tilfælde er nødvendig, men som dog forøvrigt heller ikke altid findes hos de mandlige Tjenestemænd. Kvinders Arbejde i Posttjenesten udenfor Kontoret har man ikke haft Lejlighed til at iagttage.

Postkontoret i Odder: Tjenesten, der tillige bestaar af Telegraf- og Telefонтjeneste, udføres af 2 Ekspedienter og 2 Medhjælpere, der gør lige Tjeneste. For Tiden haves 1 kvindelig Ekspedient, der som Speciale har abonnerede Aviser. I 1916—17 har 1 kvindelig Elev forrettet halv eller hel Medhjælpertjeneste efter nærmere Ordre af Generaldirektoratet; tidligere har 1 kvindelig Medhjælper været ansat her.

De har alle i deres Stillinger, baade Ekspedienter, Medhjælpere og Elever, vist sig lige saa anvendelige som Mænd med tilsvarende Uddannelse.

Postkontoret i Odense: De anses som Regel for lige saa anvendelige som Mænd, dog ikke til Perrontjeneste.

Postkontoret i Randers: Erfaringen har vist, at de her ansatte Kvinder — disse findes kun blandt Kontorbetjentene — har været mindst lige saa anvendelige som Mænd, og det maa siges (ikke specielt med Randers Postkontor for Øje, men i Almindelighed), at særlig ved Indleveringstjenesten er hele deres Optræden i højere Grad end Mændenes præget af Imødekommenhed og Elskværdighed, en naturlig Følge af Kvindens medfødte Takt, selv om ogsaa hun maatte komme fra de jevnere Samfundslag. Kvindernes Arbejdsevne kan vel nok siges at være den samme som Mændenes, omend de næppe er saa modstandsdygtige som disse overfor et i længere Tid forceret Arbejde, men Aarsagen hertil maa vel nærmest søges i den kvindelige Konstitution, som fattes Mandens fysiske Kræfter.

Om Kvindernes Arbejdsevne og Arbejdslyst i Almindelighed gælder det, at de udfører selve det dem overdragne Arbejde meget tilfredsstillende, men udover dette, der dikteres dem af deres Pligtfølelse, tør det siges, at man kun sjældent træffer en kvindelig Tjenestemand, som lægger nogen almen Interesse for Dagen for sit Fag, d. v. s. for Sager, som ligger udenfor det særlige Arbejde, som en Gang er hende over-

draget, hvilket man dog jævnlig kan træffe hos Kvindens mandlige Kolleger, selv om Mottoet ogsaa blandt disse kun altfor ofte er: »Dagen og Vejen«.

Naar Kvinden ikke lægger en saa stor Almeninteresse for Dagen for det Kald, i hvilket hun virker, og saaledes ikke fuldt kommer op paa Siden af Manden, saa skyldes det vel ikke mindst hendes lønlige Haab om, at hendes Stilling kun skulde blive et midlertidigt Levebrød, og at hun ikke, som Tilfældet er med Manden, regner med den som en varig Stilling, hvor det for ham gælder om gennem Dygtiggørelse i sit Fag at skaffe sig Avancementsmuligheder og dermed Forbedring af sin sociale Eksistens. Kvinden haaber dog inderst inde paa en skønne Dag at kunne sige Farvel til den mere maskuline Gerning, hun saaledes udfører, for som Hustru at gaa ind i den Stilling, hvor hun rettest hører hjemme.

Postkontoret i Ringkøbing: Efter den Erfaring, jeg har gjort, er Kvinder lige saa anvendelige som Mænd, dog anses Stillingen bedst skikket for en ugift Kvinde, der udelukkende kan ofre sig for Faget.

Postkontoret i Ringsted: a. Postekspedienter.

Selv om Spørgsmaalet vel nok i højere Grad for Kvinder end for Mænd maa besvares efter den enkeltes Individualitet, synes Gennemsnitsindtrykket dog at være, at de maa siges at være lige saa anvendelige i Postvæsenet som Mænd, om end den fysiske Udholdenhed er størst hos Mændene.

b. Postelever.

Her gælder det samme som for a., dog maa tilføjes, at det som Regel falder de kvindelige Elever vanskeligere at tilegne sig Opfattelsen af Disciplinens Betydning og Nødvendighed end deres mandlige Kolleger.

Postkontoret i Roskilde: De har vist sig lige saa anvendelige.

Postkontoret i Sakskøbing: Maa siges at være lige saa anvendelige til Arbejdet her ved Kontoret som en Mand, og udfører det lige saa tilfredsstillende.

Postkontoret i Silkeborg: Med Hensyn til præcis Møde til Tjeneste, høflig Betjening af Publikum og samvittighedsfuld Udførelse af det dem paalagte Arbejde staar Kvinderne som Helhed mindst paa Højde med deres mandlige Kolleger. Hvor det derimod drejer sig om at handle selvstændigt eller at tage Initiativ til noget udover det dem paalagte manuelle Arbejde, mener Kontoret, at Kvinderne staar noget tilbage for de mandlige Tjenestemænd. Grundene hertil kan formentlig bl. a. være, at Kvinderne har mindre Udsigt til at opnaa ledende Stillinger, samt at de som Regel haaber paa at blive gift, og at Tjenesten i Postvæsenet derfor kun bliver midlertidig.

Postkontoret i Skanderborg: Ja, fuldt ud.

Postkontoret i Skive: Kvinderne er næppe saa udholdende som Mænd, naar det gælder stærkt forceret Arbejde eller intensivt Arbejde over et længere Tidsrum, men ellers har de vist sig lige saa anvendelige som Mænd i Stillingerne som Elev, Medhjælper og Ekspedient. Med Hensyn til en Sammenligning mellem Kvinders og Mænds Anvendelighed i Landpostbudtjenesten savner Kontoret Erfaring til at kunne udtale sig.

Postkontoret i Skelskør: En kvindelig Ekspedient ved Kontoret arbejdede hurtigere, navnlig ved Ekspeditionen, men hendes Arbejde var ikke saa grundigt som hendes mandlige Kollegers, og hun havde kun liden Interesse for Tjenesten.

For Medhjælpernes Vedkommende gælder det samme.

Det tør maaske herefter formenes, at Kvinder i disse Stillinger maa anses noget mindre anvendelige i det hele taget end Mænd.

For de kvindelige Elevers Vedkommende tør jeg sige, at de, med Undtagelse af en, der fuldstændig manglede Lyst og Interesse for Tjenesten og ogsaa senere har forladt denne, har vist mindst lige saa god Opfattelse, Forstaaelse og Flid, og Interessen for Tjenesten har ogsaa været ligesaa stor som mandlige Elevers.

Herefter tør Kvinder, saalænge de er ganske unge, anses lige saa anvendelige som Mænd.

Der har her ved Kontoret været ansat en Kvinde som ganske ung Ekspedient og en som Medhjælper samt 4 kvindelige Elever til Uddannelse.

Postkontoret i Skjern: De kan være ligesaa anvendelige, men deres Anvendelighed er dog i de allerfleste Tilfælde af en ringere Beskaffenhed, i Særdeleshed hvor det drejer sig om mangeartet Arbejde paa en Gang, f. Eks. Indleveringstjeneste. Arbejdet udfører de vel, men der mangler Sikkerhed og Akkuratesse for dets rigtige Udførelse, idet Interessen og Ansvarsfølelsen i høj Grad mangler; ogsaa giver de ofte

op og bliver modløse, hvor Arbejdet og Tjenestetiden maaske til Tider kan overstige det sædvanlige. I sin Helhed udførte de det dem paalagte Arbejde, men interesserede sig iøvrigt ikke for de uden for deres specielle Arbejde og Tjenestetid ved Kontoret værende Forretninger. De er bedst anvendelige til at arbejde under Ledelse og ved ensidigt Arbejde og helst ogsaa ensidig Tjenestetid, uden Morgen- og Aften (Nat)-tjeneste, ved Bogføring og Journalisering.

Postkontoret i Slagelse: De skønnes i det hele at have staaet Maal med de mandlige Kolleger i Arbejdsydelse: 5 over Jævnmaal, 6 Jævnmaal, 1 under Jævnmaal, der som sindssyg blev afskediget af Postvæsenets Tjeneste.

Der har ved Kontoret i Løbet af de sidste 11 Aar været ansat 12 Kvinder (for Tiden er der 3), 3 som Ekspedienter, 9 som Medhjælpere eller som Elever med Medhjælpertjeneste.

Postkontoret i Sorø: Efter Kontorets Erfaring kan Kvindens Arbejdsydelse i Almindelighed ikke sidestilles med Mandens, navnlig under særlig forceret Arbejde er hendes Udholdenhed mindre.

Postkontoret i Stege: Med Undtagelse af et Tilfælde har Kvinder vist sig mindre anvendelige end Mænd med lige Uddannelse. De er ikke saa udholdende Arbejdere som Mænd; ved forceret Arbejde, navnlig Indleveringstjeneste, bliver de ængstelige.

Postkontoret i Svendborg: Kvinderne anses mindre anvendelige end Mænd, idet de bl. a. er mindre modstandsdygtige overfor forceret Tjeneste i Almindelighed, Brevsorterings- og Nattjeneste i Særdeleshed. Dette gælder for enhver Art af Stilling.

Postkontoret i Varde: De kvindelige Kontorbetjente viser sig lige saa anvendelige som Mænd i samme Stilling, men heller ikke bedre.

Postkontoret i Vejle: De Kvinder, som har været ansatte her, har altid vist sig lige saa anvendelige i de dem betroede Stillinger som Mænd.

Postkontoret i Viborg: Dette Spørgsmaal mener Kontoret at burde besvare med, at Kvinder som Regel har vist sig at være mindre anvendelige end Mænd, naar Hensyn tages til alle Forhold.

Overpostmesteren i Kjøbenhavn har om dette Punkt udtalt følgende:

»Postkontorernes Besvarelser af dette Spørgsmaal er mere forskelligeartede, hvilket er en naturlig Følge af, at Spørgsmaalet i sig selv bedre end Spørgsmaal 2 a. giver Plads for Chefernes personlige Anskuelse. Der er jo endnu mange Mænd, som har vanskeligt ved at gøre sig fortrolig med, at Kvinderne efterhaanden faar Adgang til Arbejdsfelter, som tidligere ubetinget var forbeholdt Mændene, og som i den instinktmæssige Følelse af Pligt til at bevare sit Køns Overtag paa forskellige Omraader lader sig lede af deres Overbevisning om Mændenes Fortrin paa disse Omraader. Der er ingen Grund til at vente, at der ikke ogsaa blandt Postmestrene skulde findes nogle, som hylder disse Anskuelse, saa at Besvarelserne er blevet paavirkede heraf, og for flere, navnlig de mindre Postkontorers Vedkommende, som kun har kunnet bygge deres Iagttagelser paa en enkelt eller nogle faa kvindelige Tjenestemænds Præstationer, er det desuden rimeligt at begrænse Erklæringernes Værdi i Forhold hertil.

Naar man sammenholder de afgivne Erklæringer, vil man dog komme til det Resultat, som paa Forhaand maatte ventes, at Kvinderne er lige saa anvendelige som Mænd ved de mindre Kontorer, hvor de endog paa Grund af deres Samvittighedsfuldhed og Pligtfølelse i nogle Tilfælde kan gøre bedre Fyldest under de forholdsvis rolige Arbejdsvilkaar, medens Kvinderne paa de større Kontorer, hvor Arbejdet kræver en stærkere Anspændelse af Kræfterne, hvor der til Tider kan være Brug for personligt Initiativ, og navnlig hvor der er Tale om at lede andres Arbejde, ikke kan staa Maal med Mændene. Der kan heller ikke være nogen Tvivl om, at Kvinderne er mindre udholdende, og at de lettere end Mænd bliver nervøse og usikre i deres Optræden. Kvalitetsforskellen gør sig naturligvis stærkere gældende, jo mere Selvstændighed Tjenestestillingen kræver, og det maa derfor siges, at de kvindelige Postmedhjælpere forholdsvis gør bedre Fyldest end de kvindelige Postekspedienter.

For mit Vedkommende maa jeg sammenfatte mine Erfaringer derhen, at Anvendelsen af Kvinder i Postvæsenets Tjeneste nødvendigvis maa være begrænset, og det fore-

kommer mig, at Grænsen for, hvorvidt man bør gaa i saa Henseende, for de københavnske Postkontorers Vedkommende snart maa siges at være naaet*).

Skønt Forespørgselen fra Lønningskommissionen holder sig til de foran besvarede og af Kommissionen formulerede to Punkter, mener jeg dog ikke at burde forsømme denne Lejlighed til at omtale nogle Forhold, som staa i direkte Forbindelse med Kvindernes Anvendelse i Postvæsenet.

Hvor Mænd og Kvinder arbejder Side om Side, kan det ikke undgaas, at et erotisk Element gør sig gældende i det indbyrdes Forhold og virker til, at Tankerne afledes fra Arbejder, der kræver den fulde Opmærksomhed. Formodentlig er det Betragtninger over dette Forhold, der har ført til, at man i England, saaledes som jeg personligt har iagttaget det, har indrettet det saaledes, atj visse Postkontorer drives udelukkende med mandligt, andre udelukkende med kvindeligt Personale.

Jeg skal endvidere bemærke, at de Erfaringer, som Postkontorerne støtter deres Erklæring til, er af ret ny Dato, idet Anvendelsen af kvindelige Tjenestemænd i Stillinger, som medfører personligt Arbejde ved Posternes Ekspedition m. v., først har taget Fart i de senere Aar. De paagældende Kvinder, hvis Brugbarhed er bedømt, er derfor gennemgaaende unge, og den ældste kvindelige Postekspedient er netop naaet ind i 40-Aars Alderen. Det vil altsaa først senere vise sig, hvorvidt deres Kræfter og Evner strækker til, naar de kommer i den Alder, hvor Mandens Arbejdskraft i Almindelighed tager kendeligt af, et Forhold, som ikke blot kan faa Betydning for det daglige Arbejde paa Postkontorerne, men mulig forøge Pensionsbyrden i hidtil ukendt Grad.

Medens man altsaa maa lade sidstnævnte Forhold staa hen, er der et andet, som man allerede nu har fuld Klarhed over, nemlig de gifte Tjenestemænds Stilling. Rent bortset fra de tjenstlige Ulemper, der er forbundet med Afløsningen af de gifte kvindelige Tjenestemænd under Svangerskab og Fødsel, og de almindelige, hyppigere end for Mændenes Vedkommende tilbagevendende, Sygdomsforfald af kortere eller længere Varighed, er det nemlig en Kendsgerning, at den gifte kvindelige Tjenestemands huslige Pligter og Bekymringer i ikke uvæsentlig Grad paavirker hendes Arbejdsevne. Der kan ikke rettes mindste Bebrejdelse imod den kvindelige Tjenestemand af den Grund, da Forholdet er en naturlig Følge af Kollisionen mellem de huslige og de tjenstlige Pligter, men jeg tror, at man ikke mindst af samfundsmæssige Grunde før eller senere maa komme dertil, at man gør Anvendelsen af Kvinder i Postvæsenets Tjeneste afhængig af den ugifte Stand, saa at de maa fratræde, naar de indgaar Ægteskab. Det forekommer mig ogsaa, at man derved vil handle i fuld Overensstemmelse med, hvad der ligger til Grund for Gennemførelsen af Kvindernes Berettigelse til Selverhverv, idet de i saa Henseende raadende Forudsætninger maa siges at falde bort, naar Kvinden gaar ind under Mandens Forsørgelsespligt.

Overpostmesteren har derhos afgivet den Side 446 anførte Sygestatistik for det københavnske Personale.

Generaldirektoratet maa være enig med Overpostmesteren i, at Kvinderne som Helhed vanskeligt magter det mere forcerede og anstrengende Arbejde paa de større Kontorer, ligesom de gifte Kvinder som Helhed er mindre anvendelige end de ugifte. Det er et aabent Spørgsmaal, hvorledes Statens Pensionsbyrde vil blive paavirket af den stærkere Anvendelse af Kvinder, men man anser det ikke for udelukket, at dette Spørgsmaal kan blive et Moment af største Betydning for Kvindernes Brugbarhed og for deres Lønningsniveau.

Telegrafvæsenet: I Almindelighed er Kvinder lige saa vel egnede som Mænd ved det egentlige telegrafiske Arbejde. De har imidlertid vist sig at være i Besiddelse af langt mindre Udholdenhed end Mændene. Deres Nervesystem angribes lettere ved noget forceret Arbejde, og de fysiske Kræfter slaar ikke til.

Angaaende Kvinders Anvendelighed ved andre Stillinger end Telegrafist- og Medhjælperstillinger haves der ingen Erfaring.

Toldvæsenet: Generaltolddirektoratet: De i Generaltolddirektoratet ansatte Kvinder har vist sig lige saa anvendelige som Mænd i tilsvarende Stillinger og med samme Uddannelse.

*) Der fandtes 1. Juni 1918 ved de københavnske Postkontorer 297 Ekspedienter og 15 Medhjælpere, hvoraf henholdsvis 31 og 5 var Kvinder.

Sygeligheden hos Overpostmesterembedets Personale.

	Personaleets gennemsnitlige Antal i Aarrets Løb					Aarligt Antal Sygedage pr. Tjenestemand					Af 100 Tjenestemand var syge					Antal Sygemeldinger pr. 100 Tjenestemand					Sygemeldingernes gennemsnitlige Varighed				
	1912—13	1913—14	1914—15	1915—16	1916—17	1912—13	1913—14	1914—15	1915—16	1916—17	1912—13	1913—14	1914—15	1915—16	1916—17	1912—13	1913—14	1914—15	1915—16	1916—17	1912—13	1913—14	1914—15	1915—16	1916—17
Ekspedienter: Mandlige.....	222	224	243	253	273	17	17	15	14	16	46	42	40	41	48	60	58	59	58	78	28	29	25	24	20
Kvindelige ...	17	17	23	23	23	27	17	26	34	37	77	65	61	70	96	112	82	100	100	148	25	21	26	34	25
Ialt...	239	241	266	276	296	18	17	16	16	17	49	43	41	43	52	64	59	62	62	83	28	28	26	26	21
Medhjælpere: Mandlige.....	106	94	63	47	22	12	10	12	21	18	46	33	29	40	55	63	40	44	68	64	20	25	26	31	29
Kvindelige ...	18	17	12	18	19	39	48	18	39	45	94	59	67	78	89	144	71	100	128	179	27	69	18	30	25
Ialt...	124	111	75	65	41	16	16	13	26	30	53	37	35	51	71	75	45	53	85	117	22	36	24	31	26
12. og 13. Lønningsklasse(ekskl. Elever): Mandlige.....	328	318	306	300	295	16	15	14	15	16	46	39	37	41	49	61	53	56	60	77	25	28	26	26	21
Kvindelige ...	35	34	35	41	42	34	33	23	36	40	86	62	63	73	93	129	76	100	112	162	26	43	23	32	25
Ialt...	363	352	341	341	337	17	17	15	18	19	50	41	40	45	54	68	55	60	66	88	25	30	25	27	22
Kontorister	43	44	55	75	75	36	29	25	27	24	72	80	73	88	92	156	161	173	204	179	23	18	14	13	13

I Sygemeldingerne er medregnet Barsler, der fordeles sig saaledes:

1912—13.....	Ekspedienter 3, Medhjælpere 1.
1913—14.....	0,
1915—16.....	—
	3,
	—
	1.